

Sprawozdanie z realizacji Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych za 2020 r.

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014-2020 przyjęta w dniu 30.12.2013r. Uchwałą Nr XXXVII/168/13 Rady Powiatu Wieruszowskiego wskazuje na najważniejsze przedsięwzięcia, które w ramach swoich kompetencji Powiat musi wykonać. Opiera się na takich przesłankach jak:

- dokonanie wyboru obszarów i skupienie się na największych problemach w powiecie
- współdziałaniu różnych instytucji, organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych
- lepsze wykorzystanie instytucji już istniejących.

Mając powyższe na uwadze została określona MISJA Strategii: *Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia zapewniającego odpowiednie warunki do życia i rozwoju mieszkańców Powiatu Wieruszowskiego poprzez przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.*

Do realizacji misji przyjęto następujące cele strategiczne:

- A) Zwiększenie wsparcia dla rodzin oraz zapewnienie odpowiedniej opieki nad rodziną.
- B) Promocja zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa.
- C) Tworzenie warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnością równoprawny udział we wszystkich sferach życia.

W celu zrealizowania celów strategicznych sprecyzowano cele operacyjne i przypisano im kierunki realizowanych działań. Tworzą one programy realizacyjne dla poszczególnych celów strategicznych.

W ramach celu strategicznego **A – Zwiększenie wsparcia dla rodzin oraz zapewnienie odpowiedniej opieki nad rodziną**, zostały określone następujące cele operacyjne:

A1 – Pomoc rodzinom w wypełnianiu podstawowych funkcji.

A2 – Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej i systemu wsparcia dla młodzieży opuszczającej system pieczy zastępczej.

A3 – Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

A4 – Poprawa jakości życia osób starszych.

W ramach celu strategicznego **B - Promocja zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa**, zostały określone następujące cele operacyjne:

B1 – Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych.

B2 – Promocja przedsiębiorczości.

B3 - Współpraca z samorządami lokalnymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz aktywizacji zawodowej.

B4 - Opracowanie i realizacja projektów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.

W ramach celu strategicznego **C - Tworzenie warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnością równoprawny udział we wszystkich sferach życia**, zostały określone następujące cele operacyjne

C1- Podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa na temat osób z niepełnosprawnością, ich praw, potrzeb, możliwości, oraz wkładu we wszystkie sfery życia.

C2 - Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

C3 - Tworzenie warunków do podniesienia kompetencji zawodowych, wzrostu zatrudnienia oraz wzmocnienie polityki równości szans osób z niepełnosprawnością na rynku pracy.

C4 - Tworzenie warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnością dostęp do przestrzeni publicznej i uczestnictwa w życiu społecznym.

Sprawozdanie z realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2020 roku zostało opracowane na podstawie kart informacyjnych do monitorowania strategii, które napłynęły od wielu instytucji, lokalnych samorządów i organizacji pozarządowych.

W ramach celu strategicznego **A – Zwiększenie wsparcia dla rodzin oraz zapewnienie odpowiedniej opieki nad rodziną** na terenie powiatu podejmowano szereg działań wpisujących się w Gminne Programy Wspierania Rodziny oraz Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej.

W przypadku celu operacyjnego **A1 - pomoc rodzinom w wypełnianiu podstawowych funkcji** realizowano zadania:

- promocja pozytywnego wizerunku rodziny oraz zdrowego stylu życia,
- rozwój wsparcia specjalistycznego dziecka, rodziny,
- prowadzenie projektów prorodzinnych,
- tworzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego i świetlic,
- wsparcie finansowe rodziny.

Do realizacji celu przystąpiło szereg różnych instytucji, w tym: gminy z terenu powiatu wierszowskiego, placówki oświatowe, instytucje pomocy społecznej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieruszowie (PPP), Miejski Ośrodek Profilaktyki Terapii Uzależnień i Współzależnienia w Wieruszowie (MOPTUiW), Powiatowe Centrum Medyczne w Wieruszowie (PCM) i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Wieruszowie (PSSE).

Zadanie promocja pozytywnego wizerunku rodziny i zdrowego stylu życia w 2020 r. było realizowane w ograniczony sposób z powodu wystąpienia pandemii koronawirusa. Zadanie zrealizowano poprzez:

- organizację spotkań z młodzieżą, poruszaniu na godzinach wychowawczych tematów: prozdrowotnych (np.: „Pamiętam o urozmaiceniu i regularności posiłków”, „Wiem co powinienem jeść, aby być zdrowym”, „Potrafię przygotować prosty, zdrowy posiłek”, „Zdrowe żywienie – zbilansowana dieta”, „Różne formy odpoczynku podczas zdalnego nauczania”, „Praca w systemie zdalnym. Radzenie sobie ze stresem i depresją – relaksująca gimnastyka mózgu”, „Jak radzić sobie ze stresem?”) oraz prorodzinnych (np.: dot. odpowiedzialnego rodzicielstwa, funkcji rodziny, znaczenia prawidłowych postaw rodzicielskich dla rozwoju dziecka),

- organizację warsztatów profilaktycznych w ferie zimowe,
- organizację zajęć feryjnych, wakacyjnych np.: w GOKSiT w Sokolnikach, rajdu rowerowego, prowadzenie warsztatów tanecznych dla dzieci i młodzieży, udostępnianie sali na prowadzenie zajęć sportowych dla dzieci, dorosłych i seniorów – Gmina Sokolniki,

- udział uczniów i nauczycieli w akcjach prozdrowotnych tj. m.in: Kampanii informacyjno – edukacyjnej „Solidarnie dla transplantacji”, „Dniu Walki z Rakiem Piersi”, projekcie „Zdrowy styl życia młodego Europejczyka”, programie edukacyjnym „Znamię! Znam je?”, „ARS, czyli jak dbać o miłość”, „Skutki zdrowotne palenia w czasie ciąży”, Pierwotna Profilaktyka Wad Cewy Nerwowej”, „Profilaktyka raka szyjki macicy”, konkursach: plastyczno-profilaktycznym „Mapa moich marzeń”, „Świąteczna wykreślanka”, „Wakacyjna krzyżówka”, projekcie „Umiem pływać” skierowanym do dzieci – Gmina Galewice,

- umieszczanie w widocznych miejscach w siedzibach realizatorów Strategii plakatów, ulotek promujących zdrowy styl życia i pozytywny wizerunek rodziny, w tym wykonanie w szkołach gazetki informacyjnych pod hasłem np.: „21 listopada Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu”, „Wirus HIV a choroba AIDS”, „Koronawirus a Covid-19”

- promowanie pozytywnego wizerunku rodziny w ramach pracy socjalnej.

Szeroką działalność w w/w zakresie prowadziła PSSE w Wieruszowie, głównie w kwestii profilaktyki chorób zakaźnych ze szczególnym uwzględnieniem chorób wywołanych przez wirusa SARS-CoV-2. Zamieszczono m.in.: 28 informacji profilaktycznych dot. choroby COVID-19 oraz 9 artykułów profilaktycznych na ten temat w lokalnych mediach. PSSE w Wieruszowie przeprowadził 1 spotkanie edukacyjne dot. bezpieczeństwa podczas zimowego i letniego wypoczynku, 3 spotkania edukacyjne dla uczniów szkół ponadpodstawowych dot. profilaktyki uzależnień, w tym od dopalaczy oraz profilaktyki zdrowego odżywiania.

Realizacja programów i projektów na rzecz dziecka i rodziny. Podejmowano działania w ramach Gminnych Programów Wspierania Rodziny. Gminy realizowały Programy: „Asystent Rodziny”, „Posiłek w szkole i domu”, „Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa”. Realizowano projekty skierowane dla dzieci i młodzieży w szkołach

gminnych np.: „Nasi bohaterowie – uczestnicy Bitwy Warszawskiej z ziemi wieluńskiej”, „Jan Paweł II – Gmina Sokolniki pamięta”. MGOPS w Wieruszowie zrealizował 2 projekty socjalne: - „Paczki Świąteczno-Mikołajowe”, „Wigilia dla ubogich”. Zrealizowano działania w ramach programów profilaktycznych, promujących pozytywny wizerunek rodziny i zdrowy styl życia tj.: „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” współfinansowany w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, „ARS, czyli jak dbać o miłość?”, „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS”.

W br. Programy profilaktyki antynikotynowej, otyłości, profilaktyki zażywania środków psychoaktywnych, w tym dopalaczy i alkoholu prowadzone były bez nadzoru merytorycznego ze strony PSSE w Wieruszowie. Szkoły dobrowolnie realizowały programy we własnym zakresie. PSSE nie prowadziła działalności sprawozdawczej z realizacji programów z powodu przejścia szkół w tryb pracy zdalnej oraz skierowanie pracowników PSSE do pracy w dziale epidemiologii celem wykonywania czynności zawodowych związanych z COVID-19.

Rozwój wsparcia specjalistycznego dziecka i rodziny przejawiał się głównie poprzez świadczone poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej z różnych przyczyn.

W środowisku poradnictwo świadczone było głównie przez:

- pracowników socjalnych zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej na terenie powiatu,
- asystentów rodzinnych wspierających rodziny z dziećmi, którym z różnych względów zagraża rozpad, zatrudnianych w 7 ośrodkach pomocy społecznej (7 asystentów wspierało 63 rodziny).

Stacjonarne poradnictwo realizowane było głównie w:

- starostwie powiatowym oraz w urzędach gminy, również w ramach **nieodpłatnej pomocy prawnej**,
- ośrodkach pomocy społecznej,
- MOPTUiW w Wieruszowie poprzez m.in.: działania terapeutyczne z zakresu uzależnień i przemocy domowej (*poradnictwo przeprowadzano również w placówkach oświatowych z terenu gminy Wieruszów oraz w Szkole Podstawowej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Mieszczyźnie, Szkole podstawowej w Osieku*),
- PPP w Wieruszowie poprzez porady i konsultacje z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, przeprowadzenie treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, terapii rodzin, wspieranie rodziców małych dzieci w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka – indywidualne konsultacje z psychologiem, logopedą, oligofrenopedagogiem, neurologopedą, surdopedagogiem, tyflopedagogiem, rehabilitantem i lekarzem, realizację rządowego programu „Za życiem”,
- placówkach oświatowych poprzez wsparcie pedagogiczne i psychologiczne dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- PCPR w Wieruszowie i działającym od 2006 r. przy Centrum **Punkcie Interwencji Kryzysowej**.

W 2020 r. w PIK udzielono 253 porady (porady realizowane głównie w formie bezpośredniej obsługi klienta, z możliwością poradnictwa telefonicznego) z zakresu głównie kryzysu małżeństwa i rodziny, ograniczenia władzy rodzicielskiej, alimentów, ustalenia kontaktów z dziećmi, trudności wychowawczych i w nauce, problemów osobistych, trudności emocjonalnych, depresji. W roku sprawozdawczym prowadzono poradnictwo prawne -105 porad, psychologiczne – 105 porad i pracownika socjalnego – 43 porady.

Pracownicy instytucji pomocy społecznej pomagali rodzinom, w których występowały trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w załatwianiu spraw urzędowych, organizowali wsparcie materialne w postaci rzeczowej, współpracowali z kuratorami, wychowawcami, pedagogami szkolnymi, monitorowali funkcjonowanie rodziny po zakończeniu pracy z rodziną. GOPS w Sokolnikach zorganizował trening umiejętności wychowawczych z psychologiem dla 7 rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny. MGOPS w Wieruszowie prowadził porady psychologiczne dla 25 osób.

W ramach rozwoju wsparcia specjalistycznego dla dziecka i rodziny ważną rolę odegrał **Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępem**, ul. Katowicka 10, 63-604 Baranów. Ośrodek prowadzony jest przez Caritas Diecezji Kaliskiej. Powiat Wieruszowski w 2020 r. za kwotę 35.000,00 zł zlecił Caritas zadanie

publiczne polegające na prowadzeniu ośrodka interwencji kryzysowej dla mieszkańców powiatu wierszowskiego. Na podstawie umowy Powiatu Wierszowskiego z Caritas Diecezji Kaliskiej w okresie od 1.01.2020 r. do 31.12.2020 r. zabezpieczono min. 5 miejsc noclegowych dla mieszkańców powiatu w kryzysie w w/w Ośrodku. Ośrodek, zgodnie z regulaminem zapewniał również poradnictwo specjalistyczne w zależności od potrzeb. W 2020r. z pomocy Ośrodka skorzystało 8 osób.

W zakresie rozwoju wsparcia specjalistycznego dziecka i rodziny organizowano zajęcia pozalekcyjne, przy placówkach edukacyjnych funkcjonowały kółka zainteresowań i zajęcia dodatkowe rozwijające umiejętności ucznia (np.: kółko języka francuskiego, kółko historyczne, kółko dziennikarskie, koło PCK, zajęcia medialne LO TV, edukacja czytelniczko-medialna). Biblioteki mieszczące się na terenie powiatu organizowały zajęcia wychowawczo-czytelnicze dla dzieci. Z powodu epidemii koronawirusa ograniczono realizację imprez sportowych, warsztatów plastycznych. Szkoły wspierały dzieci i młodzież w związku z koniecznością nauki zdalnej. Uczniowie mogli korzystać z pomocy psychologicznej, pedagogicznej w formie bezpośredniej i zdalnej. Przeprowadzono warsztaty nt.: „Jak radzić sobie w trudnych sytuacjach życiowych, asertywność” (Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. St. Staszica w Wieruszowie), „Sztuka rozwiązywania konfliktów” (Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Lututowie).

Na terenie powiatu działały placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego i świetlice: 4 w Gminie Wieruszów, 1 świetlica gminna na terenie Gminy Sokolniki, 4 świetlice wiejskie na terenie Gminy Łubnice w: Dziętkowicach, Łubnicach, Kolonii Dziętkowice i Wójcinie, 2 świetlice w Gminie Czastary, 4 świetlice szkolne w Lututowie oraz 1 świetlica z 3 filiami w Chróście, Mieleszynie i Żdżarach na terenie Gminy Bolesławiec. Na terenie placówek oświatowych, klubów sportowych oferowano usługi sportowo – rekreacyjne, których realizacja została zawieszona z powodu pandemii.

Wsparcie finansowe dziecka i rodziny realizowane było głównie przez OPS -y poprzez m.in.:

- ✓ wypłatę zasiłków zgodnie z ustawą o pomocy społecznej,
- ✓ wypłatę świadczenia wychowawczego – Rodzina 500+,
- ✓ wypłatę świadczenia w ramach Programu „Dobry Start”,
- ✓ wypłatę stypendiów szkolnych/socjalnych,
- ✓ wypłatę świadczeń rodzinnych i opiekuńczych,
- ✓ wypłatę świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego,
- ✓ dożywianie,
- ✓ odpłatność za pobyt dzieci w rodzinie zastępczej,
- ✓ odpłatność za pobyt dzieci w Rodzinnym Domu Dziecka.

Gminy z terenu powiatu kontynuowały realizację programu „Karta Dużej Rodziny”.

Ponadto w ramach realizacji celu strategicznego A część placówek oświatowych włączyła się w akcje charytatywne („Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy”, „Szlachetna paczka”).

Działania służące osiągnięciu celu operacyjnego **A2 – rozwój rodzinnej pieczy zastępczej i systemu wsparcia dla młodzieży opuszczającej system pieczy zastępczej** podejmowane były przez PCPR w Wieruszowie.

Polegały na:

- promocji rodzinnej pieczy zastępczej, która prowadzona była poprzez: kolportaż ulotek promujących rodzinne formy pieczy zastępczej oraz prowadzeniu bieżącej działalności informacyjnej w siedzibie Centrum oraz w środowisku przez 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,
- wsparciu specjalistycznym dla rodzin zastępczych poprzez:
 - zapewnienie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (91 porad, w tym 60 porad psychologicznych),
 - kierowanie do Punktu Interwencji Kryzysowej w przypadku konieczności zapewnienia pomocy prawnej rodzinom zastępczym – 8 rodzin objętych pomocą – 33 porady,
 - prowadzenie grupy wsparcia (odbyły się 2 spotkania, których realizację przerwała pandemia).

- wsparciu młodzieży opuszczającej system rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez opracowanie wspólnie z opiekunami usamodzielnienia i pełnoletnimi wychowankami pieczy zastępczej indywidualnych programów usamodzielnienia, w 2020 r. opracowano 3 takie programy.

Rodziny zastępcze oraz wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej uzyskiwali pomoc finansową, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej oraz ustawą o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Objęci zostali również pomocą w ramach świadczenia wychowawczego 500+, programu „Dobry Start”.

- podnoszeniu jakości wsparcia rodzin zastępczych poprzez zatrudnianie 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, podnoszenie kwalifikacji kadry rodzinnej pieczy zastępczej, w 2020 r. kadra rodzinnej pieczy zastępczej (2 pracowników) wzięła udział w 1 szkoleniu.

W zakresie rozwoju rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, w tym współpracy z ośrodkami adopcyjnymi i asystentami rodzinnymi zawiązano:

- ✓ 5 rodzin zastępczych spokrewnionych,
- ✓ 2 rodziny niezawodowe,
- ✓ kontynuowały swą działalność 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego,
- ✓ przeprowadzono 84 oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinach zastępczych.

Efektom pracy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w 2020 r. jest m.in.: powrót 2 dzieci do rodzin biologicznych, zaadoptowanie 1 dziecka przez rodzinę zastępczą, usamodzielnienie się 4 pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

W celu realizacji zadania tworzenie lokalnych programów rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej realizowano trzyletni Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020. Realizowano projekt partnerski współfinansowany ze środków EFS pn.: „**Centrum Usług środowiskowych – Razem łatwiej**”. W ramach w/w projektu 18 dzieci skorzystało z korepetycji (korepetycje prowadzono z przedmiotów, z którymi dzieci miały największe problemy tj. z matematyki oraz języka angielskiego). Do realizacji usługi PCPR w Wieruszowie zatrudnił 5 korepetytorów. Z powodu pandemii przesunięta została realizacja zaplanowanych w ramach projektu na 2020 r. obozów terapeutycznych dla dzieci z pieczy zastępczej, rodziców zastępczych. Ponadto zrealizowano projekt „**Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19**”. Projekt realizowano w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020. Liderem projektu było Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. W ramach projektu 10 rodzin zastępczych i 3 placówki otrzymały łącznie 18 laptopów do nauki zdalnej i 8 urządzeń wielofunkcyjnych. Ponadto 34 rodziny zastępcze i 3 placówki otrzymały środki ochrony osobistej (płyny dezynfekcyjne, maseczki, rękawiczki).

W zakresie celu operacyjnego **A.3 – przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie** prowadzono:

- profilaktykę uzależnień, najszerszą działalność w w/w zakresie prowadził MOPTU i W w Wieruszowie, który m.in.:
 - ✓ prowadził zajęcia i spotkania o tematyce profilaktycznej w szkołach: Szkoła podstawowa nr 1 im. J. Korczaka w Wieruszowie, Szkoła podstawowa nr 1 im. Jana Pawła II w Wieruszowie, Szkoła podstawowa przy Zespole Szkół nr 2 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Wieruszowie, Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Wieruszowie, Szkoła podstawowa przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Mieszkynie, Szkoła podstawowa w Osieku (łączna liczba uczniów biorących udział ok. 1000 i rodziców ok. 800 osób, 55 zajęć dla uczniów, 9 zajęć dla rodziców),
 - ✓ przeprowadził dla 8 osób w wieku 14-21 lat odnotowanych przez szkołę w związku z używaniem alkoholu lub narkotyków profilaktyki wczesnej interwencji „FreD goes net”, ośrodek podpisał w tym zakresie umowę z Sądem Rejonowym w Wieluniu.

Profilaktykę prowadziły również gminy, placówki oświatowe, KPP w Wieruszowie, PPP w Wieruszowie oraz instytucje pomocy społecznej (w siedzibach ośrodków oraz w terenie podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych przez pracowników socjalnych i w trakcie wizyt asystentów rodziny w domach podopiecznych). W gminie Sokolniki grupa teatralna Amator zorganizowała przedstawienie teatralne pt.: „Idę na mityng”. Niepijący alkoholicy przedstawiali swe świadectwa w kościołach. Realizatorzy Strategii w zakresie swoich

kompetencji prowadzili działalność informacyjną, promującą zdrowy styl życia, zachęcali do udziału w programach profilaktycznych, realizowali lekcje profilaktyczne, spotkania profilaktyczno-edukacyjne dla rodziców, w tym w formie zdalnej w okresie pandemii. Szczególną uwagą w zakresie profilaktyki uzależnień zwrócono na uczniów szkół w różnym wieku. Uczniowie objęci byli wsparciem w ramach programów profilaktycznych „ARS czyli jak dbać o miłość”, „Smak życia czyli debata o dopalaczach”. Uczestniczyli w spotkaniach o tematyce m.in.: „Dopalacze jako groźne substancje chemiczne”, „Czy narkotyki dają szczęście” (ZSP w Wieruszowie), „Reaguj na pomoc”, „Chroń zdrowie nie pal tytoniu” (ZSCKR w Lututowie). Ponadto brali udział w spotkaniach z funkcjonariuszami policji m.in.: na temat profilaktyki uzależnień oraz zapobiegania i zwalczania demoralizacji wśród młodzieży oraz z terapeutą uzależnień m.in.: nt.: cyberprzemocy. Prowadzono zajęcia edukacyjne w zakresie mitów dotyczących przemocy, procedury niebieskiej karty, trudności w życiu małżeńskim i rodzinnym i sposobów ich przewycięzania, sposobów radzenia sobie z alkoholizmem, narkomanią, mechanizmów uzależnień.

wsparcie specjalistyczne dla dzieci, w przypadku przemocy i uzależnień, działania w tym zakresie prowadzone były głównie przez instytucje pomocy społecznej, PPP w Wieruszowie, MOPTUiW w Wieruszowie.

MOPTU i W w Wieruszowie:

- ✓ świadczył terapię uzależnień i współuzależnienia, z której skorzystało 168 osób,
- ✓ prowadził poradnię leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych tj. alkoholizm, narkomania, lekomania i innych oraz uzależnień behawioralnych dotyczących hazardu, internetu, pracoholizmu i innych,
- ✓ prowadził terapię współuzależnienia (2 grupy terapeutyczne dla łącznie 28 osób), w związku z epidemią terapia indywidualna prowadzona była wyłącznie w formie teleporad. Terapia grupowa w okresach: III-VI i XI-XII prowadzona była w formie online,
- ✓ prowadził 3 grupy warsztatowe dla 18 osób (uzależnionych i współuzależnionych) z gminy Wieruszów, w okresach: III-VI i XI-XII prowadzone w formie teleporad lub online,
- ✓ prowadził Punkt Konsultacyjno – Informacyjny dla osób nadużywających środków psychoaktywnych, dla mieszkańców gminy Wieruszów (450 konsultacji), w okresach: III-VI i XI-XII prowadzony był w formie online,
- ✓ prowadził działalność konsultacyjną w ramach Punktu Konsultacyjnego ds. uzależnień dla mieszkańców gminy Bolesławiec (dyżury 2 godziny w tygodniu, 44 konsultacje),
- ✓ przeprowadził 42 dyżury interwencyjno-wspierające, z których skorzystało 164 mieszkańców gminy Wieruszów,
- ✓ zorganizował warsztaty psychologiczne „Ja też potrafię” dla 22 dzieci i młodzieży z gminy Wieruszów, w okresach: III-VI i XI-XII prowadzone były w formie online,
- ✓ współpracował z grupą Anonimowych Alkoholików „Prosna”,
- ✓ w ramach współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz Zespołem Interdyscyplinarnym przy MGOPS w Wieruszowie pracownik Ośrodka motywował osoby do podjęcia leczenia odwykowego (11 spotkań Grupy Roboczej Zespołu Interdyscyplinarnego, 15 spotkań z komisją GKRPA),
- ✓ prowadził **Centrum wsparcia psychologicznego dla osób z problemem przemocy w rodzinie**, w ramach Centrum prowadzone były oddziaływania psychologiczne zarówno w stosunku do osób doświadczających przemocy jak i w stosunku do sprawców przemocy, prowadzone były indywidualne sesje terapeutyczne (przeprowadzono 40 indywidualnych sesji terapeutycznych i 60 porad/konsultacji).
W okresie od marca do maja oddziaływania prowadzone były w formie teleporad.

Wsparcie specjalistyczne w przypadku przemocy i uzależnień realizowane było m.in.: w ramach procedury „Niebieskie karty” przez KPP w Wieruszowie, instytucje pomocy społecznej (łącznie w powiecie założono **57 „NK”, w tym 40 „NK” przez Policję, 16 przez ośrodki pomocy społecznej i 1 przez placówkę służby zdrowia.**

Ponadto w PCPR w Wieruszowie oraz działającym przy PCPR Punkcie Interwencji Kryzysowej świadczone było poradnictwo specjalistyczne psychologiczne, prawne, pracownika socjalnego. Udzielono 10 porad z zakresu przemocy domowej.

PPP w Wieruszowie prowadziła indywidualne konsultacje dla rodziców i nauczycieli z zakresu profilaktyki uzależnień (3 osoby), poradnictwo i konsultacje dla dzieci i młodzieży w placówkach edukacyjnych (5 osób), zajęcia warsztatowe dla uczniów („Bądź kumplem – nie dokuczaj”, „Czy konflikty są potrzebne w życiu?”, „Fonoholizm” – profilaktyka uzależnień, „Czym jest agresja?”, „W sieci – profilaktyka uzależnień”).

Realizowano gminne programy w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom. Na terenie gmin funkcjonowały Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), które włączały się w realizację w/w programów. GKRPA m.in.: kierowały osoby na leczenie odwykowe, motywowały do podjęcia dobrowolnego leczenia w ośrodkach leczenia uzależnień. Gminy zapewniały swoim mieszkańcom możliwość skorzystania ze wsparcia terapeuty ds. uzależnień. Na terenach gmin funkcjonowały gminne punkty konsultacyjne w przypadku problemu uzależnienia (Sokolniki, Czastary, Łubnice, Bolesławiec).

PCPR w Wieruszowie wśród ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu wieruszowskiego przeprowadziło rozeznanie w zakresie pozyskania osób chętnych (sprawców przemocy) do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, celem przedłożenia zapotrzebowania na realizację programu do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi. O sprawie informowano również Komendę Powiatową Policji w Wieruszowie, Prokuraturę Rejonową w Wieluniu, Sąd Rejonowy w Wieluniu. W związku z brakiem osób chętnych do udziału w programie zapotrzebowania na 2020 r. nie złożono.

Ponadto realizowano programy i projekty przeciwdziałania przemocy, w tym programy profilaktyczne tj.:

- „Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy na lata 2014-2020”,
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Wieruszowskim na lata 2017-2022,
- Gminne Programy Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminne Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminne Programy Przeciwdziałania Narkomanii,
- Powiatowy Programu Zapobiegania Przystępczości, Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli na lata 2019 – 2023,
- Programy profilaktyczne dla uczniów szkół realizowane przez gminy, ośrodki pomocy społecznej.

Działania w ramach w/w programów podejmowane były w ograniczonym zakresie w związku z epidemią koronawirusa.

W obszarze podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się wsparciem osób zagrożonych/dotkniętych przemocą domową, uzależnieniem swoje kwalifikacje podnosili pracownicy instytucji pomocy społecznej (szkolenia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie odbyli pracownicy PCPR w Wieruszowie, pracownicy 5 ośrodków pomocy społecznej z wyłączeniem GOPS w Bolesławcu i GOPS w Galewicach, 9 pracowników MGOPS w Wieruszowie skorzystało z „Superwizji pracy socjalnej”) oraz funkcjonariusze KPP w Wieruszowie, pracownicy MOPTUiW w Wieruszowie, pedagodzy, nauczyciele części placówek edukacyjnych. Łącznie udział wzięto w 24 szkoleniach/konferencjach.

W zakresie osiągnięcia celu operacyjnego **A.4 - wsparcie osób starszych** działały: PCM w Wieruszowie, PCPR w Wieruszowie, ŚDS w Osieku z filią w Czastarach i Chróście, DPS w Chróście Wsi, gminy/ops-y, placówki oświatowe.

Działania polegały na:

- opiece nad osobami starszymi w ramach poradni specjalistycznych i na oddziałach szpitalnych na zasadach ogólnych, w Zakładzie Opiekuńczo – Lecznym w Wieruszowie opieką objętych było 81 osób, w hospicjum domowym 23 osoby, w dziale rehabilitacji – 411 osób.
- świadczeniu usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób starszych przez ośrodki pomocy społecznej (zadanie realizowane przez 6 spośród 7 ops-ów, usług nie realizował - podobnie jak w roku

ubiegłym GOPS w Czastarach), łącznie z usług opiekuńczych skorzystało 70 osób, ops-y zatrudniały 36 opiekunek świadczących usługi opiekuńcze),

- świadczeniu **usług sąsiedzkich** (MGOPS Wieruszów), w powiecie wieruszowskim tylko gmina Wieruszów realizuje tego typu usługę w ramach projektu partnerskiego Centrum Usług Środowiskowych – „Razem łatwiej”, z usług skorzystało 5 osób, usługi świadczone były przez 5 opiekunów/sąsiadów,
- świadczeniu usług opiekuńczych w **Dziennym Domu Pomocy** (MGOPS Lututów), liczba miejsc 25, w 2020r. z usług DDP skorzystało 38 osób, w DDP świadczone są usługi opiekuńcze przez: opiekuna domu, 5 opiekunów, ponadto podopieczni mogą liczyć na pomoc terapeuty zajęciowego, psychologa oraz masażysty, DDP zapewnia wyżywienie (śniadanie, obiad, podwieczorek), transport z miejsca zamieszkania do siedziby DDP, zadanie realizowane w ramach projektów partnerskich: Centrum Usług Społecznych w powiecie wieruszowskim, Centrum Usług Środowiskowych - „Razem łatwiej”,
- zapewnianiu całodobowej opieki m.in.: starszym pensjonariuszom w Domu Pomocy Społecznej w Chróście Wsi (154 miejsca w DPS), z powodu koronawirusa zmarło w DPS 10 osób,
- świadczeniu poradnictwa m.in.: dla osób starszych, z niepełnosprawnością i ich rodzin w PCPR w Wieruszowie oraz przyznawanie w/w grupie osób dofinansowań ze środków PFRON, w zależności od potrzeb,
- prowadzeniu działalności integracyjno-kulturalno-aktywizującej osoby starsze (3 Kluby Seniora w Czastarach, Łubnicach i Sokolnikach, Uniwersytet III Wieku w Wieruszowie – działalność zawieszona z powodu koronawirusa, Dom Pomocy Społecznej w Chróście Wsi, Środowiskowy Dom Samopomocy w Osieku z filią w Czastarach i Chróście Wsi), w w/w zakresie działał także Polski Związek Emerytów i Rencistów Koło w Wieruszowie.

Ważną rolę na terenie powiatu wieruszowskiego w kwestii opieki nad osobami starszymi/niesamodzielnymi odgrywały dwa w/w partnerskie projekty współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 tj.:

- realizowany od 1 listopada 2017 r. do 30.09.2020 r. przez Powiat Wieruszowski/PCPR w Wieruszowie, Gminę Wieruszów/MGOPS w Wieruszowie, Gminę Bolesławiec/GOPS w Bolesławcu, Gminę Lututów/MGOPS w Lututowie oraz organizacje pozarządowe – TPD OM w Wieruszowie i SI KOS w Wieruszowie projekt **Centrum Usług Społecznych w powiecie wieruszowskim**. Kwota pozyskana na realizację projektu **3.101.112,69 zł** (całkowity koszt: **3.447.915,66 zł**). PCPR w Wieruszowie koordynował projekt. Działania skierowane na osoby niesamodzielne, starsze w ramach w/w projektu to:

- usługi opiekuńcze w **Dziennym Domu Pomocy (DDP) w Hucie**, realizator usługi Gmina Lututów/ MGOPS w Lututowie, DDP działa od 3.09.2018 r. Do lipca 2020 r. DDP zapewniał 15 miejsc niesamodzielnym mieszkańcom gminy Lututów. Liczbę miejsc zwiększono do 25 w ramach projektu Centrum Usług Środowiskowych – „Razem łatwiej”,

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, usługa świadczona przez Gminę Wieruszów/MGOPS w Wieruszowie i Gminę Bolesławiec/GOPS w Bolesławcu. Gminy Bolesławiec i Wieruszów kontynuowały w ramach projektu świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania (w GOPS Bolesławiec zatrudniono w ciągu 2020 r. 2 opiekunki dla 4 osób, w MGOPS Wieruszów 3 opiekunki dla 6 osób).

Usługi opiekuńcze świadczone były za częściową odpłatnością w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego z ustawy o pomocy społecznej.

- realizowany od 1.06.2020 r. projekt **Centrum Usług Środowiskowych – „Razem łatwiej”** (projekt uzyskał dofinansowanie w wysokości **5.391.439,19 zł**, koszt całkowity projektu: **6.343.196,52 zł**, okres realizacji projektu do 31.05.2023 r.). Projekt jest kontynuacją projektu Centrum Usług Społecznych w powiecie wieruszowskim. Skierowany jest do 156 osób, w tym 84 osób niesamodzielnych (osoby starsze, niepełnosprawne), 40 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (dzieci z pieczy zastępczej) oraz 32 osób z otoczenia w/w grup docelowych tj. m.in.: rodzice zastępczy, opiekunowie osób starszych. Partnerzy projektu: Powiat Wieruszowski/PCPR w Wieruszowie – partner wiodący, koordynator projektu oraz realizator wsparcia dla dzieci

z pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych (zadania: 3 obozy terapeutyczne dla dzieci z pieczy, rodziców zastępczych, korepetycje dla dzieci z pieczy zastępczej), Gmina Wieruszów/MGOPS w Wieruszowie, zadanie: sąsiedzkie usługi opiekuńcze, Gmina Lututów/MGOPS w Lututowie, zadanie: prowadzenie usług opiekuńczych w Dziennym Domu Pomocy, SI KOS, zadanie: prowadzenie mieszkalnictwa wspomaganego, TPD OM w Wieruszowie, zadania: prowadzenie usług asystenckich, utworzenie Klubu „Być Razem” z 25 miejscami. Klub ma działać 80 godz. miesięcznie. Odbywać się w nim będą m.in.; zajęcia z arteterapii, poradnictwo specjalistyczne, organizowane będą zajęcia wyjazdowe: wypadki na basen, wycieczki. Klub mieścił się będzie w budynku WTZ w Wieruszowie, ul. Sportowa 7.

Reasumując stwierdza się, że w ramach **celu strategicznego A** na terenie powiatu promuje się pozytywny wizerunek rodziny i rozwija się poradnictwo specjalistyczne dla rodzin z problemami różnego rodzaju, dba się o bezpieczeństwo mieszkańców prowadząc profilaktykę w zakresie uzależnień i przemocy. W 2020 r. podobnie jak w roku poprzednim Powiat Wieruszowski zabezpieczył schronienie dla mieszkańców powiatu wieruszowskiego w kryzysie w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępem w ramach umowy o powierzenie realizacji zadania publicznego, zgodnie z ustawą z dn. 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W 7 ośrodkach pomocy społecznej zatrudniano asystenta rodziny. PCPR w Wieruszowie prowadził działania na rzecz rodzicielstwa zastępczego zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9.06.2011r. Na terenie powiatu wieruszowskiego w 2020 r. funkcjonowały **3 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego**, w których umieszczonych było w przeciągu roku łącznie 27 dzieci. Placówki prowadzone są przez Fundację „Happy Kids” z Łodzi. Na utrzymanie placówek Powiat przeznaczył kwotę 698.489,17 zł (tj. na placówkę w Lubczynie 236.266 zł (8 miejsc), na placówkę w Sokolnikach 245.193,56 zł (8 miejsc), na placówkę w Czastarach 217.029,61 zł (8 miejsc).

Niestety pomimo wielu działań zachęcających do rodzicielstwa zastępczego obserwuje się nadal brak zainteresowania zawodowym rodzicielstwem. Rozwoju wymaga wsparcie dla usamodzielniających się wychowanków opuszczających rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą. Dla wychowanków brak jest mieszkań chronionych, co utrudnia im usamodzielnienie.

Z powodu wystąpienia pandemii COVID-19 część prowadzonych w latach poprzednich zadań w ramach w/w celu nie była realizowana lub była realizowana w ograniczonym zakresie, w tym w zmienionej formie dostosowanej do zaistniałych warunków (spotkania zdalne, szkolenia zdalne itd.). Dodatkowo jednak właśnie z powodu epidemii realizowano w ramach w/w celu strategicznego nowe projekty, w tym dla pieczy zastępczej.

W ramach celu strategicznego **B – Promocja zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa** Powiatowy Urząd Pracy w Wieruszowie (PUP) aktywizował osoby bezrobotne i poszukujące pracy poprzez pośrednictwo pracy oraz organizację usług i instrumentów rynku pracy.

Beneficjenci urzędu:

- korzystali z poradnictwa zawodowego (151 osób), informacji zawodowej (3 osoby), poradnictwa zawodowego indywidualnego (151 osób, w tym 2 osoby z niepełnosprawnością),
- byli kierowani na: staże (166 osób, w tym 4 osoby z niepełnosprawnością), w tym otrzymały bon stażowy (4 osoby), prace interwencyjne (17 osób, wsparcie finansowe dla 13 podmiotów), roboty publiczne (10 osób, wsparcie finansowe dla 10 podmiotów gospodarczych), szkolenia, w tym w ramach bonu szkoleniowego (10 osób, w tym 8 w ramach bonu szkoleniowego),
- otrzymali bony na zasiedlenie (26 osób, w tym 3 osoby z niepełnosprawnością), bon zatrudnieniowy (1 osoba).

Ponadto w ramach działalności PUP:

- zrefundowano stanowiska pracy (10 osób),
- przekazano środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej (47 osób, w tym 1 osoba z niepełnosprawnością),
- zrefundowano koszty wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy (10 osób, w tym 1 osoba z niepełnosprawnością, 10 podmiotów gospodarczych),

- realizowano projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach następujących Programów: **Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020** w wyniku, których utworzono łącznie 156 miejsc pracy na kwotę łączną 1.325.429,09 zł, ponadto ze środków Funduszu Pracy oraz z Rezerwy Ministra utworzono łącznie 137 miejsc pracy na kwotę łączną 1.069.787,55 zł,
- dofinansowano w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego 131 szkoleń/kursów, 5 egzaminów zawodowych, 5 badań lekarskich, łącznie przeszkolono 120 pracowników, 11 pracodawców.

Na realizację zadań PUP w Wieruszowie uzyskiwał środki finansowe z różnych źródeł tj.: z Funduszu Pracy, Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020 (środki EFS), Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (środki EFS). PUP realizował wsparcie dla przedsiębiorców w związku z wystąpieniem COVID-19.

PUP promował świadczone przez siebie usługi poprzez: ulotki informacyjne, informacje zamieszczane na stronie internetowej PUP, tablicy multimedialnej w siedzibie urzędu oraz w lokalnych mediach.

Reasumując stwierdza się, że w ramach **celu strategicznego B** na terenie powiatu prowadzi się różnorodne działania w kierunku łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców, na które pozyskuje dodatkowe środki m.in.: z Europejskiego Funduszu Społecznego. Aktywizowane są także osoby z niepełnosprawnością, które wymagają szczególnej pomocy w usamodzielnieniu zawodowym.

W ramach celu strategicznego **C - Tworzenie warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnością równoprawny udział we wszystkich sferach życia** działały głównie: PCPR w Wieruszowie, gminy, PPP w Wieruszowie, placówki oświatowe oraz ŚDS w Osieku z filią w Czastarach i Chróście, DPS w Chróście Wsi, organizacje pozarządowe, tj. TPD OM w Wieruszowie, SIKOS, Stowarzyszenie Integracyjne Rodzina w Lututowie.

W zakresie celu operacyjnego **C1- podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa na temat osób z niepełnosprawnością, ich praw, potrzeb, możliwości, oraz wkładu we wszystkie sfery życia rozwijano działalność informacyjno-szkoleniową dla osób z niepełnosprawnością i ich otoczenia oraz dla osób pracujących z osobami z niepełnosprawnością** poprzez organizację i udział w/w osób w:

- spotkaniach informacyjnych o tematyce prawnej, medycznej, zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością, mieszkalnictwa chronionego i treningowego oraz asystentury dla osób z niepełnosprawnością, spotkania organizowane m.in. w: DPS Chróście Wieś, ŚDS w Osieku z filią w Czastarach i Chróście, TPD OM w Wieruszowie, SIKOS,
- szkoleniach realizowanych w ramach różnych projektów dotyczących zagadnień związanych z niepełnosprawnością.

W okresie pandemii powyższe działania w dużej mierze realizowane były w formie telefonicznej. Stowarzyszenie Integracyjne „Rodzina” z Lututowa telefonicznie informowało zainteresowane osoby z niepełnosprawnością o ich prawach i uprawnieniach.

Poradnictwo dla osób z niepełnosprawnością i ich otoczenia świadczone było przez pracowników PCPR w Wieruszowie oraz w ramach pracy socjalnej przez pracowników socjalnych zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej. Na tablicach informacyjnych urzędów wywieszane były informacje dot. osób niepełnosprawnych. Realizacja różnorodnych imprez kulturalno-artystyczno-sportowych podczas, których do tej pory promowano wiedzę na temat praw, potrzeb i możliwości i umiejętności osób z niepełnosprawnością została zawieszona na czas pandemii bądź działania realizowane były w zmienionej formie, z ograniczeniami (m.in.: Impreza Integracyjna „Twórczość-Terapia-Sukces”, V Ogólnopolski Integracyjny Bieg Uliczny, spotkania oplatkowe, sylwestrowe). Podejmowano się realizacji dodatkowych działań wspierających osoby niepełnosprawne, które zachorowały na COVID-19 poprzez wsparcie finansowe i rzeczowe, zapomogi losowe dla tych osób – Stowarzyszenie Integracyjne „Rodzina”.

Pomimo pandemii prowadzona była działalność informacyjno-szkoleniowa dla osób pracujących z osobami z niepełnosprawnością. Pracownicy PCPR w Wieruszowie, DPS Chróście Wieś, ŚDS w Osieku z filią

w Czastarach i Chróście, TPD OM w Wieruszowie, SIKOS w Wieruszowie brali udział w różnorodnych szkoleniach (m.in.: nt. „Świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji”, systemu obsługi SOW, „Prawa i obowiązki mieszkańców w domu pomocy”, kierunki prowadzonej terapii, „Stomia jelitowa – rodzaje, pielęgnacja, odżywianie”, „Opieka nad osobami zależnymi, wyzwania, tendencje, modele”, „Terapia z udziałem przyrody”). W osiągnięciu celu C1 ważną rolę odgrywały wspomniane wyżej organizacje pozarządowe, które z roku na rok poszerzają zakres wsparcia dla osób z niepełnosprawnością angażując w działania społeczność lokalną, instytucje samorządowe, placówki oświatowe, sponsorów, media.

W ramach celu operacyjnego **C.2 – wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi** organizowano m.in.: w placówkach oświatowych pomoc psychologiczno – pedagogiczną dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, prowadzono działalność diagnostyczną terapeutyczną i profilaktyczną, zwiększano dostęp uczniów z niepełnosprawnością do nauki w placówkach ogólnodostępnych i integracyjnych, kadra pedagogiczna podnosiła swoje kwalifikacje w zakresie organizacji pracy psychologiczno-pedagogicznej (udział w szkoleniach, warsztatach, studiach podyplomowych). Pandemia koronawirusa i zamknięcie placówek oświatowych oraz nauka zdalna utrudniły realizację w/w celu.

Aby osiągnąć cel prowadzono:

- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, terapię: logopedyczną, psychologiczną indywidualną, dysleksji i dysortografii, EEG Biofeedback, socjoterapię, psychologiczne doradztwo wychowawcze, interwencje kryzysowe, indywidualne porady zawodowe, grupowe zajęcia aktywizujące do wyboru kierunku kształcenia i zawodu, zajęcia związane z trudnościami adaptacyjnymi (w w/w zadaniach realizowanych przez PPP w Wieruszowie łącznie udział wzięło 377 osób),
- badania psychologiczno-pedagogiczno-logopedyczne dzieci z powiatu wieruszowskiego poprzez prowadzenie diagnozy psychologicznej (272 osoby), pedagogicznej (251 osób), logopedycznej (29 osób) – PPP w Wieruszowie,
- przesiewowe badania logopedyczne (63 osoby) – PPP w Wieruszowie,
- zajęcia rewalidacyjne, integracji sensorycznej, dydaktyczno - wyrównawcze, logopedyczne, korekcyjno-kompensacyjne, korekcyjno-wyrównawcze, edukacyjno-terapeutyczne, rozwijające uzdolnienia artystyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne (realizatorzy placówki oświatowe),
- działania wspierające rodziców małych dzieci w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka (PPP w Wieruszowie),

SI „KOS” kontynuowało realizację projektu pod nazwą Ośrodek Edukacji i Rehabilitacji „Być razem” zachowując obostrzenia związane z pandemią. W ramach projektu odbywały się zajęcia grupowe i indywidualne: psychoterapia, rehabilitacja, arteterapia oraz terapia społeczna (udział w imprezach: sportowych, kulturalnych, wycieczkach, turnusach rehabilitacyjnych).

Dzieci z niepełnosprawnością w okresie kiedy szkoły prowadziły nauczanie stacjonarne korzystały z placówek oświatowych ucząc się zarówno w klasach ogólnodostępnych jak i integracyjnych (w Gminie Wieruszów oddziały integracyjne funkcjonowały w Szkole Podstawowej nr 1 im. Janusza Korczaka, Szkole Podstawowej nr 2 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego). W miarę potrzeb prowadzone było nauczanie indywidualne, zatrudniano nauczycieli/specjalistów wspierających organizację kształcenia uczniów niepełnosprawnych. Gminy finansowały koszty dowozu uczniów niepełnosprawnych do placówek oświatowych dostosowanych do niepełnosprawności.

W szkołach realizowano szereg zajęć wyrównawczych, a nawet rehabilitacyjnych (Szkoła Podstawowa Specjalna w Tyblach, Szkoła Podstawowa nr 2 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Wieruszowie – funkcjonowanie zespołu edukacyjno-terapeutycznego, sali zajęć rehabilitacyjnych). W Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Lututowie zorganizowano i wzięto udział w akcji „Młoda krew ratuje życie”. W gminie Sokolniki zrealizowano lekcje połączone z głośnym czytaniem i rozmową z wychowankami.

W czasie pandemii uczniowie niepełnosprawni realizowali zajęcia w ograniczonym zakresie.

Kadra pedagogiczna zatrudniona w szkołach oprócz podnoszenia swoich kompetencji w ramach różnorodnych szkoleń, warsztatów, studiów podyplomowych wspierana była przez PPP w Wieruszowie (np.: PPP

w Wieruszowie pomagała nauczycielom w opracowaniu „IPET”, prowadziła szkolenia dla nauczycieli, prowadziła grupę wsparcia dla pedagogów szkolnych, grupę wsparcia dla nauczycieli pracujących z dzieckiem niepełnosprawnym – autyzm, Zespół Aspergera, służyła wsparciem merytorycznym - obserwacja dziecka w przedszkolu). Kadra PPP w Wieruszowie doskonaliła się na szkoleniach np.: „I stopień Terapii Skoncentrowanej na rozwiązaniach TSR”, „Monachijska Funkcjonalna Diagnostyka Rozwojowa”.

W zakresie celu operacyjnego **C.3 - tworzenie warunków do podniesienia kompetencji zawodowych, wzrostu zatrudnienia oraz wzmocnienia polityki równości szans osób z niepełnosprawnością na rynku pracy** działał PUP w Wieruszowie, oraz organizacje pozarządowe (TPD OM, SI KOS).

PUP w Wieruszowie organizował dla osób niepełnosprawnych:

- poradnictwo zawodowe indywidualne dla 2 osób niepełnosprawnych,
- staże dla 4 osób.

PUP dofinansował podjęcie działalności gospodarczej dla 1 osoby, doposażenie/wyposażenie stanowiska pracy – łącznie dla 2 osób.

Pracę niesubsydiowaną podjęło 27 osób z niepełnosprawnością.

Ponadto TPD OM w Wieruszowie przygotowywało osoby z niepełnosprawnością do udziału w stażach i praktykach na chronionym rynku pracy (tj. 10 osób odbyło praktyki zawodowe w Podmiocie Ekonomii Społecznej TPD OM w ramach prowadzonej działalności, 1 osoba otrzymała zatrudnienie na czas określony w Zakładzie Aktywności Zawodowej, 1 osoba po odbytych stażach została zatrudniona na umowę zlecenie). Nie realizowano staży na otwartym rynku pracy z powodu COVID-19.

Na terenie powiatu wieruszowskiego funkcjonowała nadal utworzona w 2016 r. **spółdzielnia socjalna „Green Service”**. W w/w Spółdzielni zatrudnionych było 11 osób, w tym 10 z niepełnosprawnością. Swą działalność kontynuował utworzony w 2014 roku **Zakład Aktywności Zawodowej**, który zatrudnia 37 osób z niepełnosprawnością w stopniu znacznym i umiarkowanym. W roku sprawozdawczym działała grupa wsparcia dla osób oczekujących na miejsce w ZAZ w Wieruszowie (SI KOS w Wieruszowie).

Powiat Wieruszowski na podstawie złożonego wniosku TPD OM w Wieruszowie kontynuował realizację programu PFRON **„Zajęcia klubowe w WTZ”**. TPD OM w Wieruszowie zajęcia klubowe tj. rehabilitację, terapię społeczną, konsultacje specjalistyczne, arteterapię, terapię psychologiczną prowadzi od 2.07.2018 r. W zajęciach udział wzięło 15 osób z niepełnosprawnością. Przy WTZ w Wieruszowie działała grupa oczekujących na przyjęcie do zajęć klubowych. Na zajęcia klubowe w 2020 r. wydatkowano środki PFRON w wysokości 81.000 zł.

Cel operacyjny **C.4 - tworzenie warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnością dostęp do przestrzeni publicznej i uczestnictwa w życiu społecznym** osiągnąć był m.in. poprzez działania upowszechniające ideę dostępności środowiska przestrzeni publicznej i prywatnej dla osób z niepełnosprawnością o zróżnicowanej mobilności i percepcji. Działania te polegały na likwidowaniu barier tj.:

- na bazie posiadanego taboru samochodowego organizowano dowóz osób niepełnosprawnych do szkół, Warsztatu Terapii Zajęciowej w Wieruszowie, ŚDS,
- w 2020 r. w ramach Programu PFRON **„Wyrównywanie Różnic Między Regionami III”** złożono do PFRON 5 wniosków, w tym:
 - **4 wnioski** w ramach obszaru D - likwidacja barier transportowych tj. 2 Powiatu Wieruszowskiego na rzecz DPS Chróścina Wieś i Środowiskowego Domu Samopomocy w Osieku z filią w Czastarach i Chróściniu oraz 2 za pośrednictwem Powiatu Wieruszowskiego dla Gminy Galewice i dla Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Wieruszowie – wszystkie wnioski dotyczyły zakupu samochodów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózku inwalidzkim,
 - **1 wniosek** w ramach obszaru B - likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania za pośrednictwem Powiatu Wieruszowskiego na rzecz Gminy Wieruszów, wniosek

dotyczył montażu windy w Urzędzie Miasta i Gminy Wieruszów oraz budowy przy Urzędzie podjazdu dla osób niepełnosprawnych. Dofinansowanie uzyskały **3 projekty tj.:**

- Powiatu Wieruszowskiego na rzecz DPS Chróscin-Wieś, realizacja projektu zakończona, zakupiono bus o wartości 153.563,13 zł, w tym dofinansowanie PFRON **84.993,36 zł**,
- Gminy Galewice, realizacja projektu zakończona, zakupiono bus o wartości 135.000 zł, w tym dofinansowanie PFRON **77.658 zł**,
- Gminy Wieruszów, realizacja projektu do 30.06.2021 r., kwota dofinansowania PFRON **114.663,67 zł**.
- w ramach programu pilotażowego „**Aktywny Samorząd**” dofinansowano osobom z niepełnosprawnością:
 - naukę na poziomie wyższym (8 osób),
 - prawo jazdy kat. B (1 osoba),
 - sprzęt elektroniczny dla osób z dysfunkcją narządu wzroku i obu rąk (2 osoby),
 - sprzęt elektroniczny dla osób z dysfunkcją narządu wzroku (3 osoby),
 - sprzęt elektroniczny dla osób z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się (1 osoba),
 - zakup skutera (2 osoby),
 - utrzymanie sprawności technicznej posiadanego wózka lub skutera o napędzie elektrycznym (4 osoby),
 - utrzymanie sprawności protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (1 osoba),
 - zakup skutera inwalidzkiego lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego (2 osoby).

Ponadto ze środków PFRON:

- rozpatrzone pozytywnie 184 wnioski na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowano zakup sprzętu rehabilitacyjnego (10 osób),
- zlikwidowano bariery architektoniczne (5 osób)
- zlikwidowano bariery techniczne (2 osoby)
- zlikwidowano bariery w komunikowaniu się (5 osób),
- dofinansowano turnusy rehabilitacyjne (59 osób, 36 opiekunów).

W 2020 roku Powiat Wieruszowski przystąpił do realizacji programu „**Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi**” – **Moduł III**. Z programu korzystać mogły osoby niepełnosprawne, które na skutek wystąpienia sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi utraciły, w okresie od dnia 9.03.2020 r. do dnia 16.11.2020 r., możliwość korzystania (przez okres co najmniej 5 kolejnych następujących po sobie dni roboczych) w danym miesiącu, za który przysługuje wsparcie z opieki świadczonej w placówce rehabilitacyjnej. W ramach programu wpłynęło 399 wniosków. Pozytywnie rozpatrzone 324 wnioski, 6 wniosków rozpatrzone negatywnie ponieważ osoby nie spełniały kryteriów programu, osoby z niepełnosprawnością wycofały w systemie SOW 69 wniosków. Odbiorcy programu mogli skorzystać ze wsparcia w ramach programu przez okres maksymalnie 5 miesięcy. Wsparciem objęto 169 osób z niepełnosprawnością. Wypłacono kwotę w wysokości 377.500 zł.

W 2020 na terenie powiatu wieruszowskiego funkcjonowały nadal uruchomione dzięki pozyskanym środkom EFS **mieszkalnia wspomagane** (dzięki projektowi Centrum Usług Środowiskowych - „Razem łatwiej” zwiększono liczbę miejsc w mieszkaniach tj. 1 mieszkanie treningowe z 4 miejscami i 3 mieszkania wspierane dla 7 osób, realizator usługi - SI KOS w Wieruszowie). Mieszkania mieszczą się w Wieruszowie przy ul. Ludwika Waryńskiego 8. Z mieszkań korzystają osoby niesamodzielne.

W zakresie zwiększenia dostępności „szerokiej” informacji poprzez wspieranie działań zmierzających do udostępnienia osobom z niepełnosprawnością nowych technologii pracownicy PCPR w Wieruszowie obsługiwali **System obsługi wsparcia finansowego SOW**, umożliwiający elektroniczne składanie wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON przez osoby z niepełnosprawnością. Przez system SOW złożono 400 wniosków.

W zakresie zwiększenia dostępności osób z niepełnosprawnością do różnorodnych usług wspierających PCPR w Wieruszowie kontynuował zatrudnienie starszego specjalisty pracy socjalnej ds. osób niepełnosprawnych, ŚDS w Osieku z filią w Czastarach i Chróście zatrudniał 3 asystentów osób niepełnosprawnych i DPS Chróście nadal zatrudniał 1 osobę na stanowisku asystent osoby niepełnosprawnej.

Ponadto w ramach projektów Centrum Usług Społecznych w powiecie wieruszowskim i Centrum Usług Środowiskowych - „Razem łatwiej” realizowano **usługi asystenckie**. Usługi świadczyło 4 asystentów osobistych osób niepełnosprawnych, 3 asystentów osoby niepełnosprawnej, 3 wolontariuszy wspierających. Z usługi skorzystało 14 osób niesamodzielnych. Realizator usługi - TPD OM w Wieruszowie.

Reasumując stwierdza się, że w ramach **celu strategicznego C** podejmuje się coraz więcej działań wyrównujących szanse osób z niepełnosprawnością w życiu codziennym, otwierając się także na nowe możliwości jakie daje obecna rzeczywistość (np. przystąpienie Powiatu Wieruszowskiego/PCPR w Wieruszowie do systemu elektronicznego składania wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON – SOW). Pozyskiwane są środki zewnętrzne na realizację zadań na rzecz osób niesamodzielnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Z analizy przekazanych kart informacyjnych wynika, że działania podejmowane w 2020 r. w ramach poszczególnych celów operacyjnych na terenie powiatu wieruszowskiego w dużej mierze przyczyniły się do spełnienia misji strategii tj. stworzenia zintegrowanego systemu wsparcia zapewniającego odpowiednie warunki do życia i rozwoju mieszkańców powiatu wieruszowskiego. Z uwagi na pandemię koronawirusa działania podejmowane były na miarę możliwości, jakie dawała zastana rzeczywistość. Realizowane były dodatkowe programy uruchomione w związku z pandemią.

Efekty realizacji Strategii w latach 2014-2020:

Cel strategiczny: Zwiększenie wsparcia dla rodzin oraz zapewnienie odpowiedniej opieki nad rodziną.

- *wzmocnienie i wsparcie rodzin, w tym w przypadku problemów opiekuńczo-wychowawczych oraz polepszenie funkcjonowania rodzin poprzez:*
 - organizację imprez, festynów, spotkań edukacyjnych na rzecz rodziny, w tym promujących pozytywny wizerunek rodziny i zdrowy styl życia,
 - prowadzenie w placówkach oświatowych, świetlicach, bibliotekach publicznych zajęć pozalekcyjnych, kółek zainteresowań,
 - realizację programów na rzecz rodziny, w tym promujących zdrowy styl życia (m.in.: Gminne Programy Wspierania Rodziny, Program „Asystent Rodziny”, Program „Posiłek w szkole i domu”, „Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa”, Program „Za życiem”, "Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS", programy profilaktyczne),
 - realizację projektów na rzecz rodziny (m.in.: projekty socjalne MGOPS Wieruszów, GOPS Sokolniki),
 - organizację grup wsparcia: grupa wsparcia dla kobiet z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i/lub kryzysu rodziny (PCPR Wieruszów - 2014 r.), 2 grupy wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin (Osiek, Bolesławiec, lata 2014-2020), grupa wsparcia dla osób niepełnosprawnych oczekujących na przyjęcie do ZAZ w Wieruszowie (SI KOS - lata 2015-2020),
 - świadczenie poradnictwa w instytucjach pomocy społecznej, gminach, od 2016 r. w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej,
 - zatrudnienie asystentów rodziny w gminach (obecnie w każdym opo zatrudniony jest 1 asystent rodziny), *(brak rodzin wspierających)*,
 - pracę socjalną prowadzoną przez pracowników socjalnych,
 - wypłacanie świadczeń rodzinnych, z ustawy o pomocy społecznej, w ramach programów „Dobry Start”, „Rodzina 500 plus”,
- *zwiększenie liczby rodzin zawodowych (obecnie 1), niezawodowych (obecnie 11), (brak rodzinnych domów dziecka),*

- *zwiększenie placówek rodzinnych do 3 (w 2010 r. powstała placówka w Lubczynie, natomiast w trakcie realizacji Strategii powstały 2 kolejne placówki tj.: w Sokolnikach w 2014 r. oraz w Czastarach w 2018 r.), placówki są prowadzone przez Fundację Happy Kids w Łodzi (zlecenie zadania publicznego),*
- *zwiększenie poradnictwa specjalistycznego dla rodzin zastępczych poprzez:*
 - realizację Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020,
 - realizację projektu „Wzmocnienie pieczy zastępczej” współfinansowanego ze środków EFS, w ramach, którego w okresie 1.04.2016 r. do 30.09.2017 r. zrealizowano zajęcia grupy wsparcia, grupowe poradnictwo prawne z zakresu prawa rodzinnego i ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej, warsztaty z zakresu rozwoju umiejętności w komunikowaniu się i społecznych, warsztaty z zakresu podniesienia kompetencji wychowawczych – „Szkoła dla rodziców”, warsztaty profilaktyki i konsekwencji uzależnień, warsztaty z zakresu rozwoju seksualnego dziecka, wyjazdowy obóz socjoterapeutyczny (zadanie zlecone organizacji pozarządowej),
 - kierowanie rodzin zastępczych do specjalistów PIK,
 - prowadzenie grup wsparcia: grupa wsparcia dla rodzin zastępczych (PCPR Wieruszów lata 2015-2017, 2020),
 - zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (2 koordynatorów), brak wolontariuszy wspierających rodziny zastępcze,
 - podnoszenie wiedzy i kwalifikacji kadry pieczy zastępczej,
 - prowadzenie szkoleń dla rodzin zastępczych,
 - rozpowszechnianie materiałów informacyjnych wśród rodzin zastępczych,
- *zwiększenie wsparcia młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą poprzez wspólne opracowywanie programów usamodzielnienia, udział pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w 2014 r. w projekcie „Integracja i aktywność” realizowanym przez PCPR w Wieruszowie w ramach POKL, pełnoletni wychowankowie skorzystali z grupowego poradnictwa pedagogicznego, psychologicznego, doradztwa zawodowego, socjalnego, kursów, refundacji kosztów nauki.*
- *zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska uzależnienia i przemocy w rodzinie, ograniczenie zjawiska uzależnień i przemocy w rodzinie poprzez:*
 - realizację działań/spotkań/ w ramach programów profilaktycznych m.in.: Narodowego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
 - udział w działaniach realizowanych w ramach kampanii i akcji społecznych z zakresu uzależnień i przemocy w rodzinie m.in.: „Tydzień pomocy ofiarom przestępstw”, „16 dni przeciwko przemocy wobec kobiet”, „Międzynarodowy Dzień Mediacji”,
 - kolportaż materiałów informacyjnych, ulotek, plakatów, artykułów prasowych z zakresu przemocy w rodzinie i uzależnień,
 - kierowanie osób na leczenie przez Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - udział osób w terapii indywidualnej i grupowej realizowanej przez MOPTUiW w Wieruszowie,
 - funkcjonowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych (Osiek, Bolesławiec, lata 2014-2020),
 - świadczenie poradnictwa specjalistycznego z zakresu przemocy w rodzinie, uzależnień, w gminach, instytucjach pomocy społecznej, MOPTUiW w Wieruszowie, w ramach utworzonego przy MOPTUiW w Wieruszowie w 2017 r. Centrum wsparcia psychologicznego dla osób z problemem przemocy w rodzinie,
 - zlecenie od marca 2016 r. zadania publicznego pt.: „Prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej” Caritas Diecezji Kaliskiej, od 2016 r. z pomocy Ośrodka skorzystały 24 osoby, w tym 1 kobieta z 2 dziećmi z tytułu przemocy w rodzinie z gminy Galewice,

- udział osób zajmujących się uzależnieniami i przeciwdziałaniem przemocy w szkoleniach, konferencjach,
- coroczne prowadzenie przez PCPR w Wieruszowie rozeznania potrzeb w zakresie realizacji w powiecie wieruszowskim programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy (program nie realizowany z powodu braku osób chętnych),
- *zapewnienie odpowiedniej opieki osobom niesamodzielnym poprzez:*
 - realizację usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, usługi realizowane we wszystkich gminach, oprócz Gminy Czastary, usługi realizowane były ze środków gmin oraz środków EFS, w ramach projektu „Centrum Usług Społecznych w powiecie wieruszowskim”,
 - uruchomienie w 2020 r. usług sąsiedzkich przez gminę Wieruszów w ramach projektu Centrum Usług Środowiskowych – „Razem łatwiej”,
 - uruchomienie w gminie Lututów Dziennego Domu Pomocy (zadanie realizowane w ramach dwóch w/w projektów), (brak rodzinnych domów pomocy społecznej, brak wsparcia wolontariuszy),
 - realizację usług przez PCM w Wieruszowie w ramach poradni specjalistycznych, na oddziałach szpitalnych na zasadach ogólnych, w ZOL w Wieruszowie, w hospicjum domowym oraz w dziale rehabilitacji,
 - realizację usług w ramach Środkowego Domu Samopomocy w Osieku z filią w Czastarach i Chróście (85 miejsc),
 - realizację usług w Domu Pomocy Społecznej w Chróście – Wsi (154 miejsca),
- *zwiększenie wiedzy seniorów w zakresie nowoczesnych technologii i przezwycięzania trudności nowoczesnego świata oraz organizowanie czasu wolnego osobom starszym poprzez:*
 - funkcjonowanie gminnych klubów seniora w Czastarach, Łubnicach, Sokolnikach, podjęcie działań w kierunku uruchomienie klubu seniora w Wieruszowie,
 - funkcjonowanie w gminie Wieruszów Uniwersytetu III wieku,
 - funkcjonowanie kół zainteresowań m.in.: w bibliotekach publicznych, brak grup samopomocowych,
 - realizację projektów: „Wyjdę ze szpitala i co dalej? Damy radę” (PCM w Wieruszowie), ABC „Świadomego Seniora” (GOPS Sokolniki),
 - realizację Programów np.: Program „Opieka 75+”, Program „Wspieraj Seniora”.

Cel strategiczny: Promocja zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa.

- *zwiększenie zatrudnienia w powiecie poprzez działalność PUP w Wieruszowie, realizację różnych form zatrudnienia, podejmowanie działań zwiększających wiedzę mieszkańców na temat różnych form zatrudnienia, prowadzenia działalności gospodarczej (działania informacyjne, szkolenia, giełdy pracy itp.)*
- *zwiększenie podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, poprzez:*
 - udzielanie dofinansowań na podjęcie działalności gospodarczej,
 - wsparcie finansowe na tworzenie nowych miejsc pracy,
- *zwiększenie aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczby osób biorących udział w programach aktywizacyjnych m.in.: poprzez realizację wspólnie z gminami Programów aktywizacji i integracji (PAI), realizację projektów w ramach RPO, POWER, uruchamianie nowych kierunków kształcenia: rok szkolny 2014/2015 – opiekun medyczny w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Lututowie, 2015/2016 – technik logistyki, 2016/2017 – terapeuta zajęciowy, 2017/2018 opiekun medyczny w Zespole Szkół Ponadpodstawowych im. St. Staszica w Wieruszowie.*

Cel strategiczny: Tworzenie warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnością równoprawny udział we wszystkich sferach życia

- *zwiększenie wiedzy i dostępu do informacji dla osób z niepełnosprawnością i ich otoczenia, zmiana postaw społecznych umożliwiających udział osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym na równych prawach, ograniczenie zjawiska dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność poprzez:*
 - spotkania informacyjne, poradnictwo, szkolenia, wizyty studyjne,
 - realizację programów:

- ✓ „Zajęcia klubowe w WTZ”, Powiat Wieruszowski na podstawie wniosku TPD OM w Wieruszowie przystąpił do realizacji Programu PFRON w 2018 r., zakończenie realizacji Programu 31.01.2021 r., TPD OM w Wieruszowie realizował zajęcia klubowe w WTZ dla 15 osób z niepełnosprawnością tj.: rehabilitację, terapię społeczną, konsultacje specjalistyczne, arteterapię, terapię psychologiczną,
 - ✓ „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi – Moduł III” realizowany w 2020 r., Moduł III uruchomiony w związku z wystąpieniem pandemii koronawirusa,
 - ✓ Pilotażowy Program „Aktywny samorząd” realizowany od 2012 r. przez cały okres obowiązywania Strategii,
 - ✓ Program „Wyrównywania Różnic Między Regionami III” realizowany przez cały okres obowiązywania Strategii,
- realizację projektów:
- ✓ „Integracja i aktywność” (realizator PCPR w Wieruszowie), okres realizacji: 1.01. – 31.12.2014 r., projekt współfinansowany ze środków EFS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Poddziałania 7.1.2, projekt zrealizowano do wartości: 337.687,19 zł, w tym dotacja rozwojowa 302.230,02 zł, wkład własny PFRON – 35.457,17 zł. Projekt realizowany w partnerstwie nieformalnym z Powiatowym Urzędem Pracy w Wieruszowie oraz Towarzystwem Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Wieruszowie. Głównym celem projektu był rozwój aktywnej integracji wśród klientów PCPR oraz pracy socjalnej w Centrum. Odbiorcy projektu: 42 osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym 22 osoby z niepełnosprawnością, 17 kobiet z problemami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i/lub dotyczących kryzysu rodziny oraz 3 usamodzielniających się wychowanków pozostających w rodzinie zastępczej, w wieku aktywności zawodowej, korzystający z pomocy społecznej. Uczestnicy projektu zostali objęci instrumentami aktywnej integracji i działaniami o charakterze środowiskowym takimi jak: poradnictwo/warsztaty z doradcą zawodowym, grupowe poradnictwo prowadzone przez psychologa, pedagoga, radcę prawnego, kursy (operatora wózka jezdniowego wraz z bezpieczną wymianą butli gazowej, operatora żurawia przeładunkowego HDS, komputerowy, prawa jazdy kat. B, zabiegów kosmetycznych, technik rękodzielniczych), staż, rehabilitacja (wyjazdowe turnusy rehabilitacyjne, rehabilitacja na terenie powiatu), grupa wsparcia, vouchery na zakup usług kosmetycznych, wyjazdowy trening kompetencji rodzicielskich, refundacja zakupu podręczników i/lub pomocy naukowych, dwudniowa wycieczka integracyjno-kulturalna, wyjazd do kompleksu termalno-basenowego, spotkanie integracyjno-kulturalne.
 - ✓ Centrum Usług Społecznych w powiecie wieruszowskim (projekt realizowany w partnerstwie samorządu powiatowego z gminami Wieruszów, Bolesławiec, Lututów oraz 2 organizacjami pozarządowymi: SI KOS w Wieruszowie, TPD OM w Wieruszowie), okres realizacji: 1.11.2017 r. – 30.09.2020 r.
 - ✓ Centrum Usług Środowiskowych – „Razem łatwiej” (projekt realizowany w partnerstwie samorządu powiatowego z gminami Wieruszów, Lututów oraz 2 organizacjami pozarządowymi: SI KOS w Wieruszowie, TPD OM w Wieruszowie), okres realizacji: 1.06.2020 r. – 31.05.2023 r.
- *zwiększenie dostępności dzieci z niepełnosprawnością do edukacji poprzez:*
 - organizowanie w szkołach pomocy psycho-pedagogicznej,
 - przeprowadzanie przez PPP w Wieruszowie diagnoz psychologiczno – pedagogicznych,
 - prowadzenie: w placówkach oświatowych, PPP w Wieruszowie oraz w ramach projektu SI KOS Ośrodek Edukacji i Rehabilitacji „Być Razem” zajęć m.in.: logopedycznych, dydaktyczno-wyrównawczych, rewalidacyjnych, korekcyjno-kompensacyjnych, z zakresu reahabilitacji ruchowej, wczesnego wspomaganie, wyróżniające się placówki edukacyjne z terenu powiatu wieruszowskiego prowadzące

działalność w tym zakresie to: Szkoła Podstawowa w Tyblach oraz Szkoła nr 2 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Wieruszowie,

- zapewnienie możliwości kształcenia uczniów z niepełnosprawnością w klasach integracyjnych,
- zapewnienie dostępu uczniom z niepełnosprawnością do nauczania ogólnodostępnego,
- udział nauczycieli, pedagogów, psychologów w szkoleniach, warsztatach podnoszących kwalifikacje i wiedzę,
- dowóz dzieci do szkół,
- zatrudnianie nauczycieli wspomagających w placówkach oświatowych,
- *zwiększenie kompetencji zawodowych, wzrost zatrudnienia oraz wzmocnienie polityki równości szans osób z niepełnosprawnością na rynku pracy poprzez m.in.:*
 - organizowaniu staży, praktyk, dofinansowanie działalności gospodarczej,
 - uruchomienie w 2014 r. ZAZ w Wieruszowie, Spółdzielni Socjalnej Green Service – 2016 r., Przedsiębiorstwa społecznego przy TPD OM – 2016 r.,
 - realizację projektów aktywizujących osoby z niepełnosprawnością,
- *stworzenie warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnością dostęp do przestrzeni publicznej i uczestnictwa w życiu społecznym poprzez:*
 - likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych dla osób z niepełnosprawnością, w ramach środków PFRON w latach 2014-2020,
 - realizację Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami, w ramach, którego zlikwidowano: bariery architektoniczne w:
 - a) PCM w Wieruszowie (2015 r. – zakup i montaż dźwigu szpitalnego- osobowego),
 - b) budynku PPP w Wieruszowie, ZSP im. St. Staszica w Wieruszowie, Powiatowego Zarządu Dróg (2018 r. – montaż dźwigu osobowego),
 - c) Urzędzie Miejskim w Wieruszowie i Starostwie Powiatowym w Wieruszowie (2020 – dofinansowanie do projektu, montaż dźwigu osobowego oraz budowa podjazdu – projekt w trakcie realizacji),
 - bariery transportowe poprzez zakup 7 mikrobusów i 1 autobusu do przewozu osób z niepełnosprawnością (mikrobusy dla ŚDS Osiek z filią w Czastarach i Chróście – lata: 2014, 2018, 2019, TPD OM WTZ w Wieruszowie – 2016 r., Gminy Wieruszów – 2019 r., Gminy Galewice – 2020 r., DPS Chróście Wieś – 2020 r., autobus dla Gminy Sokolniki – 2017 r.).
 - utworzenie mieszkań wspomaganych w ramach projektów unijnych (stan na koniec 2020 r. 1 mieszkanie treningowe z 4 miejscami, 3 mieszkania wspierane z 7 miejscami),
 - dostosowanie stron internetowych urzędów do wymagań WCADG 2.0,
 - umożliwienie osobom z niepełnosprawnością składania wniosków do PCPR elektronicznie przez System obsługi wsparcia finansowego SOW.

Zrealizowane w ramach celów strategicznych zadania przyczyniły się do realizacji misji Strategii tj.: stworzenia zintegrowanego systemu wsparcia zapewniającego odpowiednie warunki do życia i rozwoju mieszkańców Powiatu Wieruszowskiego.